
1. Osnovne računovodstvene politike Preduzeća

Preraditi za svoje preduzeće

Primena Međunarodnih računovodstvenih standarda podrazumeva i primenu računovodstvenih politika propisanih tim standardima, koje se odnose na imovinu obaveze i utvrđivanje prihoda, rashoda i rezultata poslovanja preduzeća.

Računovodstvene politike su specifični principi, osnove i pravila u vezi sa primenom i prezentacijom finansijskih izveštaja.

Početno stanje imovine, kapitala i obaveza na dan 01.01.2004 godine utvrđiće se i iskazati u poslovnim knjigama u skladu sa MSF-1-prva primena Međunarodnih standarda finansijskog izveštaja, Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za preduzeća i zadruge, kao i sa prihvaćenim računovodstvenim politikama po ovom Pravilniku.

Organ upravljanja donosi odluku o datumu obelodanjivanja finansijskih izveštaja.

Stručno lice ima pravo na izmene i dopune finansijskog izveštaja nakon njihovog obelodanjivanja, ako nastanu fundamentalne greške. Ispravku vrši po odluci organa upravljanja (Direktora).

1.1. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja sadržana su u nenovčanom obliku (koja ne predstavljaju sredstva), kao što su:

goodwill, patenti, licence, koncesije, zaštitni znakovi, žigovi, računovodstveni softveri, franšize, ulaganja u razvoj proizvodnje novih proizvoda, procesa i uređaja, autorska prava, ulaganja na tuđim nekretninama, opremi, postrojenjima i sl.

Nematerijalna ulaganja predstavljaju resurs preduzeća pod uslovom da ga preduzeće može kontrolisati i da preduzeće od tog nematerijalnog ulaganja ostvaruje ekonomске koristi.

Nematerijalna ulaganja imaju korisni vek duži od 1 godine i vrednost veću od prosečne bruto zarade po zaposlenom u Republici.

Nematerijalna ulaganja početno se vrednuju na osnovu nabavne cene ili cene koštanja. Nematerijalno ulaganje nakon početnog priznavanja iskazuje se po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja umanjenoj za ispravku vrednosti i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti.

Nematerijalna ulaganja podležu obračunu amortizacije, a amortizacija počinje da se obračunava kada je ulaganje raspoloživo za upotrebu. Osnovicu za amortizaciju nematerijalnih ulaganja čini nabavna vrednost ili cena koštanja po odbitku njihove preostale vrednosti. Nematerijalna ulaganja otpisuju se putem proporcionalne stope amortizacije u roku od pet godina, osim ulaganja čije je vreme korišćenja utvrđeno ugovorom, kada se otpisivanje vrši u rokovima predviđenim ugovorom, i goodwilla koji

se otpisuje u roku od 10 godina. Nematerijalna ulaganja kada nastaju spajanjem i pripajanjem se pruzimaju iz bilansa stanja.

Nematerijalna ulaganja imaju preostalu vrednost:

- kad postoji ugovorena obaveza trećeg lica da otkupi nematerijalna ulaganja na kraju veka njegovog trajanja i
- kad postoji aktivno tržište za takvo nematerijalno ulaganje.

1.2. *Nekretnine, postrojenja i oprema.*

Nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se kao sredstva kada je verovatno da će preduzeće ostvariti buduće ekonomske koristi u vezi sa tim sredstvima, kada se troškovi tog sredstva za preduzeće mogu pouzdano utvrditi i za koje se očekuje da će se koristiti duže od jedne godine.

Početno vrednovanje stavke nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti, pod uslovom da se može pouzdano utvrditi. Nabavna vrednost sastoji se od nabavne cene uvećane za zavisne troškove nabavke. Sredstva koja se izrađuju u sopstvenoj režiji vrednuju se po ceni koštanja, pod uslovom da nije veća od neto prodajne cene.

Vrednovanje naknadnih izdataka u nekretnine, postrojenja i opremu vrši se kada se radi o ulaganjima koja produžavaju korisni vek upotrebe sredstava, povećavaju kapacitet, unapređuju sredstvo, čime se poboljšava kvalitet proizvoda bitno se smanjuju troškovi proizvodnje u odnosu na troškove pre ulaganja. Dodatnim ulaganjem kada se produži vek trajanja, menja se preostali vek trajanja, a sa tim i stope za amortizaciju.

Nakon početnog priznavanja, stavke nekretnina, postrojenja i opreme obuhvataju se po nabavnoj vrednosti, umanjenoj za amortizaciju i eventualne gubitke zbog umanjenja vrednosti.

Iznos obezvređivanja sredstava ne utiče na obračunatu amortizaciju za tekuću godinu, jer se iznos obezvređivanja utvrđuje posle obračunate amortizacije.

Na teret rashoda u poreskom bilansu priznaju se obezvređivanja sredstava nastala usled »više sile«.

Nekretnine, postrojenja i oprema amortizuju se tokom korisnog veka upotrebe sredstava. Amortizacija se obračunava proporcionalnom metodom tokom procenjenog korisnog veka upotrebe sredstava. Procenjeni korisni vek upotrebe sredstava po potrebi se preispituje, a ako su očekivanja značajno različita od prethodnih procena, stope amortizacije se prilagođavaju za tekuće i buduće periode.

Obračun amortizacije počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je osnovno sredstvo stavljen u upotrebu.

Preduzeće može kod sredstava koja su 100% otpisana, da proceni njihovu vrednost u zavisnosti od perioda korišćenja. Za merenje nakon početnog priznavanja primenjuje se osnovni postupak.

Za nekretnine, postrojenja i opremu utvrđuje se budući korisni vek trajanja i stope amortizacije.

Direktor obrazuje komisiju koja donosi odluku i daje nalog knjigovodstvu da primeni odgovarajuće stope za konkretnu godinu.

Za sredstva, otuđena ili rashodovana tokom godine, vrši se konačan obračun amortizacije zaklučno sa mesecom u kojem je sredstvo otuđeno odnosno rashodovano.

Investicione nekretnine, koje su u posedu sa ciljem ostvarivanja zarade izdavanjem u zakup ili radi uvećanja kapitala, pri početnom priznavanju se i odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se odmeravaju po poštenoj vrednosti, koja odražava stanje na tržištu, ili po nabavnoj vrednosti, tj. ceni koštanja, o čemu se donosi odluka.

Obezvredjivanje imovine vrši se 31.12. tekuće godine i na obračun amortizacije utiče tek na buduće periode. Gubitak zbog obezvredjivanja po nabavnoj vrednosti (osnovnog postupka) priznaje se kao rashod u Bilansu uspeha.

Osnovicu za obračun amortizacije čini nabavna vrednost umanjena za preostalu vrednost, gde, ako je ista beznačajna, osnovicu za obračun čini nabavna vrednost.

1.3. Dugoročni finansijski plasmani

U okviru dugoročnih finansijskih plasmana iskazuju se učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica, učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica i učešća u kapitalu drugih pravnih lica, dugoročne hartije od vrednosti raspoložive za prodaju, zatim dugoročni krediti, zavisnim, povezanim i drugim pravnim licima, dugoročni krediti u zemlji i inostranstvu, hartije od vrednosti koje se drže do dospeća i ostali dugoročni plasmani.

Dugoročni plasmani predstavljaju finansijska sredstva koja se prilikom početnog priznavanja mere po njihovoj nabavnoj vrednosti.

Posle početnog priznavanja preduzeće meri dugoročne finansijske plasmane, po njihovim poštenim vrednostima, ili metodom učešća, o čemu odlučuje direktor preduzeća.

1.4. Zalihe materijala,rezervnih delova i robe

Zalihe materijala i rez.delova koje se nabavljaju od dobavljača mere se po nabavnoj vrednosti, dok se zalihe materijala i rez.delova koji je proizведен kao sopstveni učinak preduzeća, meri po ceni koštanja, odnosno neto prodajnoj vrednosti, ako je niža.

Zalihe materijala,rez.delova i robe se vrednuju prema troškovima kupovine, odnosno nabavke. Troškovi nabavke obuhvataju fakturnu vrednost i direktnе zavisne troškove nabavke, a trgovački popusti i rabati umanjuju fakturnu cenu.

Direktnim zavisnim troškovima nabavke smatraju se:

- carine i druge uvozne dažbine,
- troškovi prevoza do sopstvenog skladišta, uključujući i prevoz sopstvenim sredstvima po ceni koštanja prevoza koja ne može biti veća od tržišne vrednosti,

-
- špeditorske i posredničke usluge i drugi troškovi koji nastaju da bi se zalihe smestile u određeno skladište.

Obračun izlaza, odnosno prodaje zaliha i rez.delova, vrši se po metodi prosečne ponderisane cene. Prema metodi ponderisanog proseka, nabavna cena svake stavke određuje se na osnovu stavki na početku perioda i nabavne cene istih stavki, ako su nabavljene tokom tog perioda. Prosek se izračunava prilikom prijema svake naredne nabavke.

Smanjenje vrednosti zaliha materijala i rezervnih delova vrši se kada se utvrdi da je došlo do gubljenja kvaliteta, odnosno kada je neto prodajna cena niža od nabavne vrednosti ili cene koštanja.

Alat i sitan inventar obuhvata vrednost alata i inventara koji se u celini otpisuje u momentu davanja na korišćenje. Alat i sitan inventar iskazuju se u poslovnim knjigama i posle otpisa u celini, sve dok se ne otuđe.

1.5. Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda

Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda nastaju kao rezultat proizvodnog procesa preduzeća, pa se shodno tome i vrednuju po ceni koštanja, odnosno po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža. Troškovi sadržani u zalihamama nedovršene proizvodnje i gotovim proizvodima, obuhvataju troškove koji su direktno povezani sa jedinicama proizvoda, kao i fiksne i promenljive režijske troškove proizvodnje. Fiksni režijski troškovi su oni indirektni troškovi proizvodnje koji su relativno konstantni, bez obzira na obim proizvodnje, za razliku od promenljivih režijskih troškova koji se menjaju srazmerno promeni obima proizvodnje.

Pošto trošak proizvodnje svakog proizvoda ne može posebno da se odredi dodeljuje se proizvodima na racionalnoj osnovi.

Pripadajući deo indirektnih troškova koji se uključuje u cenu koštanja na računima grupa 51 do 55 kao i troškovi finansiranja koji se uključuju u cenu koštanja, u knjigovodstvu troškova i učinaka iskazuju se na teret računa grupe 95 i računa 982.

Cena koštanja nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda koristi se za manjkove i viškove koji nastaju na određenim nedovršenim i gotovim proizvodima.

Obračun troškova i učinaka vrši se pri sastavljanju obaveznih finansijskih izveštaja na kraju poslovne godine.

1.6. Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja čine potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga. Pri početnom priznavanju potraživanja se vrednuju u iznosu prodajne vrednosti proizvoda, umanjena za ugovoreni iznos popusta i rabata, a uvećana za obračun poreza. Kratkoročna potraživanja od kupaca mere se po vrednosti iz originalne fakture.

Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračun u izveštajnu valutu po kursu važećem na dan transakcije

Potraživanja iskazana u stranoj valuti na dan Bilansa preračunavaju se prema važećem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

Potraživanja za koja se naknadnom procenom utvrdi da postoji rizik naplate (neizvesna naplata) otpisuju se direktno na teret rashoda. Direktan otpis na teret rashoda vrši se u slučaju kada postoje uverljivi dokazi da se potraživanje ne može naplatiti (sudska odluka, stečaj, likvidacija poverioca i drugih osnova).

Kratkoročne plasmane čine krediti, hartije od vrednosti i ostali kratkoročni plasmani sa rokom dospeća do godinu dana, a mere se po amortizovanoj vrednosti.

Ako postoji verovatnoća da se dati krediti ili hartije od vrednosti ne mogu naplatiti prema ugovorenim uslovima, nastaje gubitak zbog umanjenja vrednosti (obezvređivanje).

Odluku o otpisu potraživanja, odnosno o umanjenju vrednosti kratkoročnih plasmana donosi Upravni odbor preduzeća.

1.7. *Troškovi pozajmljivanja i finansijske obaveze*

Troškove pozajmljivanja predstavljaju kamate i drugi troškovi koji nastaju u preduzeću u vezi sa pozajmljenim finansijskim sredstvima. Troškovi pozajmljivanja priznaju se kao rashodi u periodu u kojem su nastali, bez obzira na to kako se pozajmljena sredstva koriste.

Troškovi pozajmljivanja (kamate) koji se mogu neposredno pripisati nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja sredstava koje se gradi, odnosno izgrađuje, ne predstavljaju tekući rashod.

Finansijske obaveze su obaveze prema zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima, dugoročni krediti, obaveze po dugoročnim hartijama od vrednosti, obaveze po kratkoročnim kreditima, obaveze prema dobavljačima i druge obaveze.

Početno vrednovanje finansijskih obaveza priznaje se po nabavnoj vrednosti koja predstavlja poštenu vrednost nadoknade koja je primljena za nju.

Smanjenje obaveza u slučajevima propisanim Zakonom vrši se direktnim otpisivanjem.

Posle početnog priznavanja, obaveze se mere po amortizovanoj vrednosti, osim obaveza nastalih po osnovu trgovanja i derivata po osnovu kojih su nastale obaveze koje se mere po poštenoj vrednosti.

Kursne razlike koje nastaju prilikom izmirenja obaveza ili potraživanja po kursu koji se razlikuje od onih po kojima su bile iskazane, priznaju se kao prihod ili rashod u periodu u kome su nastale.

1.8. *Dugoročna rezervisanje*

Dugoročno rezervisanje nastaje kada je obaveza nastala kao rezultat prošlog događaja, kada je verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveza i kada iznos obaveza može pouzdano da se proceni.

Dugoročna rezervisanja obuhvataju rezervisanja za troškove u garantnom roku, troškove restrukturiranja preduzeća, i druga rezervisanja, za koje je verovatno da će izazvati odliv resursa.

Merjenje rezervisanja vrši se u iznosu potrebnih izdataka za izmirenje obaveza. Rezervisanja se koriguju tako da održavaju najbolju sadašnju procenu, na dan svakog bilansa stanja.

Kada nastane rashod po osnovu obaveza za koju je rezervisanje izvršeno, stvarni izdaci predstavljaju rashod, a prethodno izvršeno rezervisanje se ukida u korist prihoda.

Odluku o pojedinačnom rezervisanju donosi direktor preduzeća.

1.9. *Prihodi i rashodi*

Prihodi obuhvataju prihode od redovnih aktivnosti preduzeća i dobitke. Prihode čine prihodi od prodaje robe, proizvoda i usluga, prihodi od aktiviranja učinaka, prihodi od subvencija, dotacija regresa, kompenzacije i povraćaj dažbina po osnovu prodaje robe, proizvoda i usluga, prihodi doprinosa i drugi prihodi.

Dobici predstavljaju ekonomске koristi i prikazuju se na neto osnov nakon umanjenja za odgovarajuće rashode.

Rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz redovnih aktivnosti preduzeća i gubitke. U rashode spadaju: troškovi direktnog materijala i robe, troškovi ostalog materijala, proizvodne usluge, rezervisanja, amortizacija, nematerijalni troškovi, porezi i doprinosi, zarade i ostali lični rashodi. Gubici predstavljaju smanjenja ekonomskih koristi i prikazuju se na neto osnovu, nakon umanjenja za odgovarajuće prihode.

Rashodi se priznaju u periodu u kome su nastali i direktno se povezuju sa nastalim prihodima.

Zaposleni su odgovorni pojedinačno u okviru svojih poslova i radnih zadataka za učinjene propuste u radu u pogledu nepravilnih i neblagovremenih obračuna i korišćenja sredstava, odnosno za neprimenjivanje pozitivnih Zakonskih propisa i akata preduzeća.

Direktor preduzeća je, u skladu sa pozitivnim Zakonskim propisima, odgovoran za poštovanje zakonitosti u radu celog preduzeća.

Bilans stanja na dan 31 decembra 2003 godine predstavlja početni bilans stanja u skladu sa MSFI, a datum prelaska na primenu MSFI je 01. Januar 2004 godine.

1.10. *Devizni kursevi*

Zvanični kursevi za valute na dan 31.12.2006. godine koje su od značaja za poslovanje Preduzeća i koje su korišćene za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u dinare, bili su sledeći: